

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки, управління та права
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Українська асоціація з розвитку менеджменту та бізнес освіти (Україна)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Університет Гренландії (Гренландія)
«1 грудня 1918 р» Університет Альба Юлія (Румунія)
Вільнюський університет прикладних наук (Литва)
Сучавський університет імені Штефана Марє (Румунія)
Університет прикладних наук (Австрія)
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна (Україна)
Київський національний університет будівництва та архітектури (Україна)
Національний університет «Запорізька політехніка» (Україна)
Київський національний університет технологій та дизайну (Україна)
Львівській державний університет фізичної культури імені Івана Боберського (Україна)
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького (Україна)
Сумський державний аграрний університет (Україна)

СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

06 листопада 2025 року

**Co-funded by
the European Union**

Полтава
2025

Щур-Дунець О.І., магістр
Науковий керівник: Комеліна О.В., д.е.н., професор
*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

СУЧАСНА МОДЕЛЬ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ В СИСТЕМІ РЕНОВАЦІЇ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Будівельний сектор України характеризується високою енергоінтенсивністю, що перевищує середньоєвропейський рівень у 2–3 рази. Після масштабних руйнувань 2022–2024 рр. перед країною постало завдання реновації житлового та громадського фонду з урахуванням енергетичної стійкості та вимог сталого розвитку [1; 2]. Відновлення не може обмежуватися лише технічним відтворенням зруйнованого – необхідно інтегрувати принципи енергоефективного менеджменту, що забезпечують довгострокову оптимізацію споживання енергії, стабільність експлуатаційних показників і економічну доцільність реконструкції. Дослідження показують, що термомодернізаційні заходи (утеплення оболонки будівлі, модернізація систем опалення, впровадження індивідуального регулювання й обліку) можуть забезпечити до 40 % економії енергії у житловому секторі [4].

В умовах післявоєнного відновлення актуальним є створення національної системи управління енергоефективністю реноваційних проєктів. Її основою повинні стати уніфіковані показники ефективності (КРІ), незалежна верифікація результатів і публічний доступ до даних. Це дозволить не лише підвищити прозорість використання коштів, але й створити емпіричну базу для масштабування ефективних практик. Комплексне впровадження енергоефективного менеджменту забезпечить зниження енергоспоживання, підвищення комфортності будівель і формування економічно життєздатної моделі «зеленої відбудови» України [3; 4].

Ключовим елементом сучасної реновації має стати створення системи моніторингу та управління енергоспоживанням, заснованої на цифрових технологіях. Побудова цифрової платформи з управління енергоефективністю (сенсори, лічильники тощо), а також формування відкритої бази даних забезпечують безперервний збір і аналіз показників енергоспоживання та енергоефективності. Це дозволяє здійснювати поточний контроль ефективності проєкту, прогнозувати споживання, оперативно виявляти відхилення та формувати доказову базу для інвестиційних рішень. Впровадження таких інструментів у кожен проєкт реновації створює основу для формування керованої системи енергоефективності, де рішення ухвалюються не інтуїтивно, а на підставі достовірних даних [3].

Підвищення ефективності управління енергоспоживанням неможливе без належного фінансового забезпечення. Доцільно використовувати гібридні моделі фінансування, що поєднують грантові компоненти міжнародної підтримки, державні гарантії для кредитів і механізми енергосервісних контрактів (ЕСКО). Такий підхід дозволяє розподілити ризики між державою, інвестором і кінцевим споживачем, забезпечуючи сталість енергозбереження після завершення реконструкції будівель та споруд. Європейський досвід підтверджує, такі системи з прив'язкою виплат до фактичних показників економії енергії підвищують результативність модернізації на 25-30 % порівняно з традиційними технічними підходами [3].

У період відновлення після воєнних дій Україна стикатиметься з необхідністю переходу від окремих енергоефективних проєктів до системного управління енергетичними показниками будівельного фонду. На сьогодні понад 80 % житлових і громадських будівель не відповідають сучасним стандартам енергоефективності. Наявні програми термомодернізації залишаються фрагментарними, а відсутність єдиної управлінської рамки ускладнює контроль результатів і довгострокове утримання досягнутої економії [3].

Для подолання цієї проблеми доцільно формувати інституційну модель енергоефективного менеджменту, що об'єднує різні рівні управління – від державного до муніципального та локального (ОСББ, заклади освіти, комунальні підприємства тощо). Досвід країн Центральної Європи свідчить, що запровадження систем енергоменеджменту на муніципальному рівні забезпечує стабільну економію 10-15 % щорічно навіть без масштабних інвестицій [4].

Управлінська рамка реновації має включати не лише технічний контроль, а й поведінкову складову. Значна частина потенціалу енергозбереження втрачається через нераціональне використання ресурсів користувачами. Тому варто інтегрувати механізми мотивації: інформування про споживання у реальному часі, зворотний зв'язок через цифрові платформи, локальні ініціативи з енергетичної свідомості. Такий підхід поєднує технічні та соціальні інструменти, формуючи культуру ощадливого споживання енергії [4].

Інституційна ефективність системи залежить не лише від технологічних чи фінансових рішень, а й від чіткої регламентації управлінських процесів. Для України актуальним є створення дворівневої структури енергоменеджменту: центральний рівень – Міністерство розвитку громад та територій разом із Фондом енергоефективності забезпечують методологію, стандарти, відкриту базу даних результатів і аудит енергоспоживання; місцевий рівень – органи самоврядування, ОСББ та комунальні підприємства відповідають за впровадження заходів, локальні енергетичні баланси та контроль експлуатації об'єктів.

Важливою передумовою стійкості енергоефективного менеджменту є кадрова та освітня складова. Необхідно створювати систему сертифікації енергоменеджерів для органів місцевого самоврядування, навчальних закладів та ОСББ. Така практика довела свою ефективність у Польщі та Чехії, де муніципальні менеджери проходять щорічне підвищення кваліфікації, а результати їх діяльності є предметом публічної оцінки [4]. Формування подібної системи в Україні сприятиме стабільності процесів енергоконтролю та підвищенню прозорості рішень.

У перспективі інституційна система енергоефективного менеджменту може стати центральним елементом «зеленої відбудови» України – платформою, що поєднує технічний, фінансовий і освітній виміри енергозбереження. Її реалізація створить передумови для переходу до управління енергоспоживанням на основі даних, прозорих стандартів і довгострокового контролю, що відповідає європейським принципам сталого розвитку [3; 5].

Список використаних джерел

1. Сатир Л. М., Кепко В. М., Стаднік Л. І., Роль Н. В. Екологізація, стандартизація та сертифікація як елементи управління якістю в системі захисту прав споживачів: аналітичний огляд. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія : Економічні науки.* 2023. № 3. С. 183–190. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2023_3_25 (дата звернення: 30.10.2025).
2. Komelina O., Shcherbinina S. Methodology of estimation of energy reserves and energy efficiency of the housing fund of Ukraine. *Marketing and Management of innovations*, 2018. № 1. P. 382-390. URL: <http://mmi.fem.sumdu.edu.ua/en/journals/2018/1/382-390> (дата звернення: 30.10.2025).
3. DiXi Group, BPIE. Energy Efficiency in Green Recovery: Best Practices and Opportunities for Ukraine. 2023.
4. Kiva O. Energy Efficiency in the Residential Sector in the Ukraine. Lund University, 2015.
5. BPIE. Set up for success? A Ukraine planning framework for a sustainable and resilient reconstruction. 2023.